

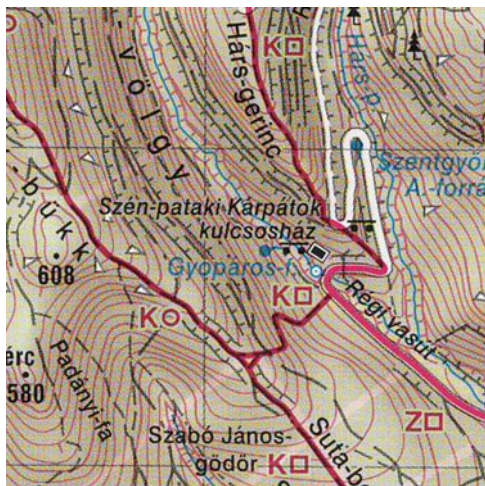
KÁRPÁTI LAPOK

A turistaság, a honismeret és a természetvédelem terjesztésére
Kiadja a Magyarországi Kárpát Egyesület

Szerkesztő: Nagy Péter, peter.nagi@t-online.hu

Internet: <http://www.karpategyesulet.hu>

Postacím: 1244 Budapest, Pf.: 800.

A 2001-ben készült térképrészleten *Spartacus*, a 2011-es kiadáson pedig *Kárpátok kulcsosház* a neve a jelenleg MKE kezelésben lévő erdei lalnak. Vajon sikerül-e megtartani a házat? Egy biztos, a következő térkép javításig a név a papíron marad

A képaláírásban feltett kérdés csak egy azon sok közül, amelyek a *Magyarországi Kárpát Egyesület rendkívüli közgyűlésén* elhangzik majd. A legfontosabb a *tisztségviselők kérdése*, mert elnökünket a munkája más országba szólítja. Hiányzik egy elnökségi tagunk is. Egyesületünk működőképességének megtartása érdekében, mindenképpen szükséges a lemondott tisztségviselőink pótlása. Elégséges is? Ezt a kérdést majd megválaszolja a tagdját befizető tagság azon része, aki szívén viseli a szeretett egyesületét és hajlandó elmenni a rendkívüli tisztújításra. Nyilvánvaló, hogy a megválasztásra kerülő elnök, – a cselekvési programja alapján meghatározza, kikkel kíván elnökségi szinten együtt dolgozni, tehát kérdéses a jelenlegi felállás. Bárki legyen is a hangyaszorgalmú, ötletgazdag és tetterre kész kiválasztott, nem lesz könnyű dolga. A mérce adott, ugyanakkor itt a *nagy lehetőség az egyesület megújítására*.

A *Kárpáti Lapok* az egyik napirendi pont. A szerkesztő megtisztelőnek tartja, hogy elnökségi szinten foglalkoznak az „automatára” állított egyesületi lappal. Szükség is lenne az összehívó támogatásra, hiszen az elmúlt háromnegyed évben teljes mellőzöttségben volt része. Úgy a vezetés, mint az írástudó tagság részéről.

Eldöntendő, hogy a mai elektronikus világunkban nevelkedett olvasók *igénylik-e* az efféle híradást. Ha a döntés nem, akkor ez volt az utolsó szerkesztésben megjelent lapszám. Ha igen a válasz, folytatom.

Az elmúlt hét esztendő Kárpáti Lapokat olvasói és támogatói kitüntető figyelmét megköszöni a szerkesztő,
Nagy Péter

Kőbányai pincerendszer és Dreher-villa – avagy rejtelmek, ha zengenek...

Előzmények

Az ember sokszor nem is tudja, mi van a lába alatt: egy pincerendszerbe bejutni néha nagyobb kálvária, mint kikeveredni onnan. Túravezetőnk október elején hallott a lehetőségről és a honlapról, amely szerint a kőbányai pincerendszer minden hónap utolsó szombatján látogatható, így október közepén bejelentkezett november 29-re, és várt. Két hétig senki nem kiabált utána a pincéből, ezért túravezetőnk ismét a honlapra tévedt, ahol meglepődve látta, hogy december 4-én lesz pincelátogatás – mert ez a hónap utolsó szombatja, ugyebár. Következett a 2. számú bejelentkezés az új időpontra, most már telefonon is. Ismét eltelt vagy két hét, semmi reagálás. Időközben túravezetőnk felkereste a honlapon szereplő címet, ahol közölték vele, hogy igen, ide kell jönni, ezután megtervezte a gyülekezőt, útvonalat, utazást, gyűlteket is a népek rendszeren.

A felderített információ birtokában – mivel még mindig nem érkezett visszajelzés – november vége felé újra hívta a telefonszámot – szerencsére, mert mint kiderült, október közepe óta senkinek nem jutott eszébe regisztrálni a csoportunkat. Így a túra előtt három nappal derült ki, hogy egy órával korábban és teljesen más helyszínre kell menni, ami ráadásul elég lakatlanok nézett ki a térképen, és már nem volt idő bejárni sem. Túravezetőnknek maradt két napja, hogy az egész csapatot átnavigálja a megfelelő helyszínre és időpontra. Még jó, hogy október közepén nekikezdett szervezkedni.

Folyományok

Néhányan ugyan lemaradtak, de csapatunk nagy része a megadott időpontban ott körözött a „kissé” pontatlanul megadott helyszín körül. Szerencsére egy csapatnyi bizonytalanul kószáló ember elég nagy feltűnést keltett a kihalt utcán, így az autón érkező „barlangi vezető” hamar észrevett, és megfelelő irányba terelt bennünket.

Látványok

A csikorgó mínuszokból egy hatalmas teherkapun jó meleg, 12 fokok pincébe léptünk be. Hatalmas,

jól karbantartott, kimeszelt, kivilágított belső térbe érkeztünk, így a klausztrófóbiások is mindjárt megnyugodhattak. A méretére jellemző, hogy a háború alatt óvóhely is volt, leköltözött ide a komplett kőbányai gyárrendszer, még a repülőgép-motorokat is itt szerelték össze. Az alagutak vagy 32 km hosszúak, és néhol kétszintesek, az alsó szint ma már víz alatt áll, itt van Kőbánya víztartaléka. Régebben a Dreher, majd a Kőbányai sörgyár használta a kristálytisza vizű kutat a sörgyártáshoz. „Barlangi vezetőnkől” megtudtuk, hogy IV. Béla királyunk itt nyitatta meg az egyik első bányát Kőér néven, és Pest-Buda palotái a tatárjárás óta a kőbányai és a budafoki pincerendszer a kőveiből épültek föl. Természetesen mi csak néhány kilométernyit jártunk be, a pincék nagy részét tárolásra használták a kőbányai sörgyarak. Valahol gombát is termesztettek benne, a többi üresen áll, az önkormányzat tulajdona, és keresik a hasznosítás módját. Talán valaha kulturális központ lesz belőle a nem üzemelő sörgyári műemlék épületekkel együtt.

Miután ezt mind megtudtuk, vezetőnköt követve nekiindultunk a hatalmas folyosóknak. Egy szellőző aknáknál megállva láthattuk, hogy kb. 8-10 méterrel vagyunk a felszín alatt, ez már elegendő az állandó hőmérséklethez. Eltévedni nem volt tanácsos, de ez a helyieknek is okozhatott már gondot, mert a főbb útkeresztezédekénél számokkal jelezték az irányt. Az állatvilág is képviseltette magát egy barlangi pocok képében, akit Zoli túratársunk „vadállatok etetése” címszóval ellátott némi pizzamaradékkal. Jó nagy adag volt, mert mikor visszafelé jöttünk, még mindig volt belőle a pocok előtt. Időközben megtekintettük

a világháborúban repülőgépmotor-gyártáshoz használt pinceágot: mivel a motorok kissé nagyobbak voltak a

járat szélességénél, ezért a falat időnként felhajtások tartókították. Így némi fogalmunk lett arról, mekkora is lehetett egy 1940-es évekbeli repülőgépmotor, ha a teherautókkal is bejárható pincében nem fért el.

Ha már a világháborúnál tartottunk, megtekintettük az óvóhelyet is: ivóvízzel, tisztálkodási lehetőséggel, árammal ellátott folyosóba érkeztünk. Az áramot két bicikli tekerésével lehetett előállítani. Nem tudom, mennyien fértek el az óvóhelyen, de biztosan mindenki tekert egy keveset naponta a folyamatos áramellátás érdekében. A bicikli és a generátor maradványai még nem rozsdásodtak el teljesen, örök emléket hagyva a hősiesség áramtermelő emlékének. (Ki tudja, lehet, hogy egyszer mi is rászorulunk erre a modellre.)

Útközben megtekintettünk egy víztározót – ezt egyszerűen előállították egy oldalág lefalásával. Jó nagy medencét kaptak végeredményül – most ez is üresen áll, pedig két jó mély uszoda is

kitelne belőle. Besétáltunk egy csúcsíves boltozatúra kifaragott templomba is. Sajnos csak a falakon láttuk,

hogyan templomban vagyunk, mert nincs berendezve a terem. A háborúban tartottak itt istentiszteletet, és a jó akusztika miatt koncertet is, de jelenleg kihasználatlanul áll. Továbbhaladva egy nagyobb terembe ereszkedtünk le egy hosszú lépcsőn – itt értük el az alsó szint magasabb részét. A kúthoz gyalogoltunk, de abból nem láttunk semmit, csak egy kristálytisza vízzel megtöltött terem tetejét. A lépcső láthatólag még egy szinttel lejjebb vitt – bűvárok számára. Falra szerelt nagyméretű forókön látható a vízzel telt pinceág, amint a bűvárok gyakorolnak benne. Időnként ők tartják karban és tisztogatják a kutat. Kezdőknek bűvártanfolyamot is tartanak, ha valaki szeretne tanulni.

A pincerendszer igen sokrétű képét mutatta nekünk, de újabb lépcső következett: még fölmentünk az egykori Dreher-villába is. Ilyen néven három építményt is tisztelhetünk, ráadásul a kőbányai gyár mellett épült házat más néven lehet megtalálni az interneten. A

helyszínen sem könnyű, mert a park közepén álló villát szinte hermetikusan körbefalazták egy betonkerítéssel, mivel a munkásörög egyik irodája üzemelt benne. Ez sajnos látszik is rajta: az eredeti termetet több kisebb irodára osztották, természetesen mindent más színűre festették, és a legváratlanabb helyekre vizesblokkokat szereltek szükség szerint. A szocreál toldás-foldást már lebontották. A falak minden „irodányi méretben” más színűek, jól láthatók a köztes falak lebontásának sebhelyei, több esetben hiányos a parketta, de az elhagyatottság ellenére kincseket rejt a ház: minden szobájában megmaradt a gyönyörű cserépkályha vagy kandalló (a munkásörög is szerették a meleget), 1940-es évekbeli állapotában áll az alagsori nagypolgári konyha az étellifttel és a hatalmas tűz-

helykomplexummal, valamint a padlástérben a cseleedszobák gardrób szekrényei. Valószínűleg azt a két szintet nem használta a munkásárság, így csak az idő vasfoga vásta el a mai állapotára. Reméljük, lesz, aki rendbe hozza, mert nem reménytelen a dolog, csak sok pénz kell hozzá, és egy nagypolgári épületet kap, amelyet koncertekre, ünnepségekre, vagy bármilyen kiszervezésre lehet használni.

Látogatásunk egy gyárudvaron ért véget, ahol még felhívták a figyelmünket az ingyenes korcsolyapályára, valamint a kapu felé haladva még megcsodálhattunk néhány ízléssel készült gyáregépületet, egy kaput védő beton lőállást, és az 1898-ban épült portát, ezek mind

a valahai Dreher-birodalom egykori fényét, egyben a munkások megbecsülését mutatják. Sokat kell még fejlődünk, hogy újra elérjük ezt a szintet.

Bár „túránk” csak két és fél órát tartott, tudásban – lélekben sokat gyarapodtunk.

Elérhetőség

A pincerendszer (most még) minden hónap utolsó szombatján ingyenesen látogatható. Bejelentkezni a www.kovagyon.hu honlapon lehet. Az érdeklődőknek tavasszal szervezek még egy látogatást (március vagy április vége lesz).

Résztevők: Búr Márk, Búrné Marosán Éva, Csima Melinda, Dankabázi Bertalan, Dezsény Zoltán, Diós Péter, Diósné Éva, Diós Zsófia, Földesi Katalin és barátja, Hegedűs Krisztián, Hegedűsné Irénke, Kutsera Imre, Kutsera Imréné Edit, Kutsera Kristóf, Magyar Zoltán, Majer Zsuzsanna, Stauróczy Tamás, Szócs Csaba, meg egy kíséző csapat a Vagyonkezelőtől.

Majer Zsuzsanna, MKE
 fotók: Stauróczy Tamás

Érd Földrajzi Múzeum – Ördöglovas tanya

Ha már nincs hó februárban, legalább igazi zimankót lehelő szél fogadta kalandvágó ifjainkat. Nagy utazóink nyomdokait keresve meg sem álltunk az Érdi Földrajzi Múzeum kapujáig. Ott viszont muszáj volt: tatarozták az épületet, a főbejárat zárva volt, ezért az udvarból a hátsó ajtón kellett bejutnunk néhány malterhalmon és a felszedett burkolatokat áthidaló pallókon keresztül. Így mindjárt ízelítőt kaptunk nagy vándoraink nem éppen ideális utazási körülményeiből, kárpótlásul pedig felárú belépőt.

Kalandozó bejutásunk után egy hatalmas földgömb fogadott az első teremben, amelyen a világrészek mellett megtekinthettük az ismeretlen cipekedő munkás emlékéit is egy kisebb kráter formájában, ugyanis hordozás közben sikerült leejteni. A falon, egy másik világtérképen pedig nyomon lehetett követni a földrajztudósaink és nagy utazóink által bejárt útvonalakat.

Ezután elmerültünk az egyes utazók által gyűjtött tárgyak tömkelegében. Már a magyar utazók nagy száma is meglepetésként ért bennünket, hát még a tárgyak sokasága! Volt itt a hatalmas dárdától a zanzásított fejig minden rendű és rangú egzotikus dolog, így hosszasan bóklázhattunk kedvünkre, pedig csak a múzeum fele tartott nyitva a tatarozás miatt. A rengeteg relikvia összegyűjtését Balázs Dénes kezdte az 1980-as években, ebből a magánygyűjteményből jött létre a múzeum.

Gyurka Botond túratársunk édesapja is több tárgyat ajándékozott a gyűjtemény számára: Balázs Ferenc unitárius lelkész kopjafáját, Tulogdy János (kolozsvári földrajz professzor és Tordai-hasadék kutató, Zeppelin léghajó repülőutas) és ifj. Xántus János (Erdély földrajzkutatója) személyes tárgyait. Sajnos ezeket a tárgyakat nem sikerült megtalálnunk, mert a tatarozás miatt zárva tartó Kárpát-medence felfedezői c. kiállítás részei.

A múzeum kertjében felfedezőink mellszobrait is megcsodálhattuk, múzeumi kísértőnk minden szobornál mondott egy rövid anekdotát az illető utazóról, vagy a szobor keletkezésének körülményeiről. Ezután átkalauzoltak a szomszédos Helytörténeti gyűjteménybe, ahol a helyi német nemzetiség életformájáról és a KALOT mozgalomról láttunk tárlatot egy kisrepülőgép modelljével társítva. A KALOT idegenvezetőnk elmondása szerint egy katolikus legénymozgalom volt. Célul tűzte ki a vidéki szegény sorsú fiatalok esélyegyenlőségének, taníttatásának felkarolását. 1944-ben a nyilasok betiltották, 1945 után pedig a kommunista rendszer megszüntette.

A nevezetes Földgömb

Hátizsákos ebédünket a múzeum udvarán töltöttük el a következő utazók társaságában: Vámbéry Ármin Közép-Ázsiakutató, nyelvész, Benyovszky Móric Madagaszkár-kutató, Almássy László sivatagkutató – a Zanzura oázis felfedezője, Jakabos Ödön darjeelingi zárándok, Bölöni Farkas Sándor Észak-amerikai utazó (unitárius volt), Széchenyi Zsigmond vadásztrófea-gyűjtő, Germanus Gyula orientalista, Teleki Sámuel Kelet-Afrikakutató, Teleki Pál politikai gazdasági földrajzkutató, cserkészvezető, Sáska László orvos az Életem Afrika c. könyv szerzője, Prinz Gyula – a Magyarország földrajza c. könyv írója, Stein Aurél a selyemút és a Góbi sivatag utazója, Körösi Csoma Sándor orientalista, az első Tibeti-angol szótár kidolgozója.

Ezután buszra pattantunk, majd a süvöltő orkánnal keltünk birokra, hogy jó három kilométernyi széllel szemben haladás után megérkezzünk az Ördöglovastanyára. Nagy utazóink egy része is valószínűleg lovon

közlekedett, hát most mi is kipróbálhattuk ezt az élményt. Rövid melegedés után körbenéztünk a tanyán, néhány túratársunk megpróbálkozott a lócsutakolás rejtelmével – miáltal a többiek kissé megszórtattak lószőrrel. (Kelltek nekünk szélirányba állnunk!) Végül lóra pattantunk. Előre engedtük tapasztalt lovasainkat: Noémit és Balázst, és igyekeztünk tanulni a látottakból. Túravezetőnk – aki egy kezén meg tudta számolni, hányszor lovagolt életében – szórén ülte meg a lovat. Kengyel hiányában elég bizonytalannak érezte a helyzetét, szerencsére szelíd kanca volt az állat. Természetesen a lovarda személyzete is sok segítséget nyújtott, így a lóról leszállás sem vált földre pottyanássá. Megköszöntük Kondor Anita lovasznak a lehetőséget, visszaszolgáltattuk a biztonsági bukósisakokat, és uzsonna után elindultunk hazafelé. Szerencsére most hátulról fúj a szél, nem is vártuk meg a kiismerhetetlen időpontokban közlekedő buszt, hanem a verőfényes délutáni napsütésben visszasetáltunk egészen az érdi vasútállomásig. Egyesek már nagyon elfáradtak, de a Gyurka család ifjai kitartóan taposták az aszfaltot, és fedezték fel az utat előttünk, így végig őket próbáltuk beérni. A vonaton sikerült.

A csapat a lovastanyán

Úgy tervezzük, hogy néhány év múlva visszatérünk Érdre, mivel szeretnénk látni a teljesen felújított múzeum összes tárlatát, a Duna-part és az Ófalu felé is elkalandoznánk, ahol egy valódi minaret áll. Szeretettel várunk minden érdeklődőt.

Résztevők: Gyurka Botond, Gyurka Noémi, Gyurka Tünde, Gyurka Levente, Hamara Andrea, Kertes Balázs, Kertes József, Magyar Zoltán, Majer Zsuzsanna, Szabó László Laciapu, Szabóné Berger Ildikó, ifj. Szabó László.

**Majer Zsuzsanna, MKE,
Gyurka Botond, MKE**

Naszály – muszáj?

Azért a címben jelzettnél jóval több lelkesedéssel vágtuk neki a hegymászásnak a verőfényes napsütésben. Még a vonat is olyan sebességgel repítette csapatunk pesti részét Vácig, hogy az állomáson úgy kellett leugranunk róla. Hamar eljutottunk a buszállomásra is, ahol türelemmel vártuk a főtí szekció tagjait, valamint a menetrendszerinti buszt.

Az előbbieket meg is érkeztek időben: két autóból előkerült négy felnőtt és egy népes, mozgékony gyerekcsereg – ezt okkal tették, ugyanis öt szerteszaladgáló bokáig érő kutyus is emelte a láb- és létszámot, valamint a buszállomás hangulatát.

A busszal nem volt ilyen szerencsénk, ugyanis annyira megtömvé érkezett, hogy 17 fő csapataunk + 5 kutya már semmilyen formában nem fért föl rá. A nagy létszámra való tekintettel túravezetőnknek sikerült kiharcolnia egy mentesítő járatot, miután hiába alkalmaztunk némi utasprést. Így tíz perc késéssel kényelmesen utazhattunk a szendehelyi Katalinpusztáig.

Rövid kolbászolás után megtaláltuk az országos kék jelzést, hogy mindjárt le is térjünk róla, és tiszteltünket tettük a közeli Rockenbauer Pál-kopjafánál. Ezután visszatrappoltunk a jelzett útra, remélve, hogy a hegyi ösvényen kevesebb lesz a sár, mint a kopjafához vezető szekérúton. Az ösvény valóban száraz volt, cserébe rendesen emelkedni kezdett, így túratársaink szuszogással, a kutyusok pedig ugatással tarkított „vargabetűzéssel” mászták meg a meredek szakaszt. Egy kidőlt farönkön össznépi pihenőt tartva nekivetkőztünk és kiszuszogtuk magunkat – a szemfüles Dávidnak igazi mohaágy jutott egy szomszédos fa ágvilájában –, és örömmel konstatáltuk, hogy egyenesebb szakasz következik.

Hamar megtapasztaltuk, hogy a víz is vízszintesen szeret tartózkodni, így hosszas sártaposás következett egy rönkszállító teherautók által kijárt erdőgazdasági úton a 4 km-re lévő Bik-kútig. Mikor már több centis össznépi növekedés következett be a bakancsunkra ragadt sárrétegtől, átváltottunk bozótirtóba, mivel az úton már lehetetlen volt haladni – bár a bokrok ágbogában sem volt sokkal könnyebb. Egyedül kutyuskáink szaladoztak vígan körülöttünk (már ha föl

nem akadtak valamelyik bozótban), kissé felpörögve a tavaszi erdei illatoktól, néha igencsak megugatva egyes túratársainkat.

Egy hatalmas mesebeli tölgy padnak is beillő gyökerein tartottuk újabb pihenőnket, majd utolsó lendületünkkel átvagódtunk a maradék pocsolján, havas-jeges keréknymon és egyéb sáros akadályokon, hogy végre a Bik-kút körüli szépen kiépített pihenőhelyen ebédelhessünk. Kutyusaink természetesen minden előkerülő szendvics láttán eljásztották az éhhalál küszöbén álló állatseregletet, de mindenki a saját elemőziájával lakott jól. A forrásvíz fagyaszttással felérő megköstölése után gyermekeink hídépítő akcióba kezdtek a csermely mellett, míg a felnőttek kipihenték a sártaposás fáradalmait. Túravezetőnk azzal biztatta a csapatot, hogy innentől hamarosan ösvény vezet tovább, ami szárazabb lesz, mint a teherautók-járta földút, így össznépi fotózás után tovább indultunk a hegytető felé.

A Rockenbauer Kopjafánál

Félig igaza lett: az út valóban ösvénybe torkollott. A tölgyes jól átlátható bükkösre váltott és egyre sűrűbb hóvirágmező kísérte lépteinket, de a sárnak nem akart vége szakadni, csak a ragaszkodós, bakancsra akadó fajta átváltott csúszósba. A társaság felfedezőkre és bokakímélőkre szakadt: gyermekeink a két János apukával és a kutyusokkal kitalasztaltak egy-egy útszakaszt, aztán bevárták a többieket. Mivel a bükkerdőben messziről látszottak, így a nehezebben haladóknak néhány csúszósabb szakaszt sikerült rövidítéssel kikerülni.

Már éppen begyakoroltuk magunkat a terepbe, amikor a hegy nehezített egy kicsit: az eddig csak szimplán csúszós út meredek csúszósrá változott. Nem akartuk agyontaposni az út menti hóvirágmezőt, bár néhány túracipő méltán benevezhetett volna a „korcsolya” címre, Judit túratársunkat pedig még asztma is gyötörte. Az ifjúság azonban gyorsan megbirkózott a tereppel, az emelkedő tetején meredező mészkösziklák között rendezték be főhadiszállásukat,

Az emelkedőn

és Zoli segéd-túrávezetőnkkel fölfedezték a következő, sziklák alatt harántoló útszakaszt. A szuszogva érkező utóvédnek segéd-túrávezetőnk javasolta, hogy toronyiránt másszuk meg a hegyet, mert a szakadék mentén haladó ösvény keskeny és csúszós. De a régóta pihenő „felfedezők” közül senki nem vette a fáradságot, hogy megmássza a kötőrmelék szakaszt a majdnem függőleges sziklával, és megnézzé, mennyire járható és hová jut, ezért túrávezetőnk ragaszkodott a jelzett úton haladáshoz. Így még párszáz méternyi csúszkálás és szentségelés következett. Bár a meredély szélén az avarban viszonylag csúszásmentesen lehetett haladni, ezt tériszony miatt sokan nem vállalták.

Végre fölértünk a hegyhátra, az út vízszintessé vált, és úgy eltűnt róla a sár, mintha sose lett volna. Bár a csúszkálás miatt sok időt veszítettünk, a vállalkozó kedvűek rövid kitérével meghódították a csúcst és a rajta álló geodéziai tornyot is, ahonnan szép kilátás nyílt a Börzsönyre és a Dunakanyarra egészen Budapestig. Ezután már csak a lábunk alá kellett nézni lemászáskor, mert a létra tetején éppen onnan hiányzott a kapaszkodó, ahol a legnagyobb szükség lett volna rá. De a fiatal lábak még nem fáradtak el a sártaposásban, így

szerencsésen lejutottunk a talajszintre. A csúcstról lemenet még hóban is lépkedhettünk, összeszedtük pihenő túratársainkat a nyeregben, és a sárga jelzésen megindultunk Vác felé.

Rövid ideig vízszintes földúton haladtunk, majd a jelzés hirtelen kanyarral egy legalább 50 fokos lejtésű, avarral borított ösvényre tért, ami láthatólag a hegy aljáig megőrizte meredekségét. Kissé visszahőköltünk, de közeledett az alkony, sietnünk kellett, így Istennek ajánlva lelkünket nekilódultunk. Szerencsére a hegy Vác felőli oldala teljesen száraznak bizonyult, és az avar alatti fagyókerek is lépcsőként segítettek a haladást, így a csapat gyorsan és biztonságosan megérkezett Vác külterületére a nyaralók közé.

Mindjárt a határban egy „nem turista út” felirat és egy „Vác arra” (ne merészelj erre jönni!) című iránymutató tábla fogadott. Kuttyuskáink összetételése után magánterület-kerülés, majd a hétvégi házak közötti útkeresés várt ránk. Közben megérkezett a jótékony esti homály is, így csak az utcai lámpák mutatták, merre van a lakott terület, mert a jelzés már végképp elveszett a hétvégi házak között. Már majdnem mi is, de az út éppen egy buszmegállóhoz vezetett bennünket, ahová valami csoda folytán 10 percen belül még egy busz is megérkezett. Így megúsztunk egy 5-6 km-es országúti gyaloglást a sötétben, és néhány perc alatt a visszaérkeztünk a váci buszállomásra. Túrávezetőnk a sok kilométeren át öszszepréslődött csokiját már nem akarta hazacipelni, így édes szájjal búcsúztunk el a Naszálytól. Reméljük, legközelebb száraz lábbal kelünk át rajta.

Útőirat: Útközben más túrázókkal is találkoztunk, tőlük hallottuk, hogy Katalinpuszta déli végében a csárda és a lovarda mellett gyönyörű tanösvény látható. Jelzésekérés közben találkoztunk is az első táblával, de idő hiányában nem jártuk végig az utat. Viszont szívesen ajánljuk az arra járóknak és legközelebb mi is megnézzük.

Résztevők: Donászi Judit, Juhász Dávid, Lakatos Erika, Kutsera Imre, Kutseráné Edit, Kutsera Kristóf, Magyar Zoltán, Majer Zsuzsanna, Ódor János, Szép Éva, Verók Mónika, Verók Barbara, Verók Bernadett, Verók Vivien, Vida Cintia, Vida Patrik, Vida János + 5 kiskutyá.

**Majer Zsuzsanna, MKE,
fotó: Kutsera Imre, MKE**

Börzsönyi barangolók, barlangolók és közgyűlők

A turista olyan emberfajta, aki közgyűlésre is lábon megy, és hogy élmény is legyen a dologból, az erdő közepén közgyűlik. Kies „Kárpátok” kulcsosházunk biztonságos falakat adott a fontos eseményhez, de addig el is kellett jutnunk. Így már kora reggel gyűltünk a Nyugati pályaudvaron, majd a királyréti kisonatnál. Túrázó kedvű ifjúságunk és közgyűlésre készülő komoly felnőttek együtt próbálták felférközni az ugyancsak megtelt kisvasútra. Helyfoglalás után még egy nagy csomagokkal megrakott csapat is bepréslődött, így az első állomásig átváltottunk heringes doboz stílusra. Királyréten csatlakozott hozzánk

A királyréti gyülekező

Ábrám Zsuzsa és Emese, így 15 fős létszámban már szellősen vágunk neki a Vasfazék-patak menti útnak. Csapatunk mindjárt az elején két úton indult, mivel a Bodó Lilit hordozó babakocsi nem igazán szerette a vizes ösvényt, így egy-két fájós lábú vagy nagy zsákok cipelő turistával együtt a betonúton közelítette meg a felső parkolót. Valami csoda folytán ők értek oda hamarabb, így a pataktaposó társaság késése jóvoltából nekik két uzsonnaszünet jutott.

Eddig tartott a meneteles út, innen föl kellett mászni a 600 méter magasan álló Magas Tax menedékházhoz. Erdei utunk elején mindjárt elődeink keze munkája köszöntött, a bővizű patakot az emléktáblával is ékesített Kárpát-hídon átkelve kereszteltük. Rövid megemlékezés után irány a meredek hegyoldal! A cipekedésből szinte mindenkinek kijutott: csomag, Lili vagy babakocsi kategóriában. A völgyben már-már nyári lomsátor elkezdett gyérebbe válni, és bár erősen megizzadtunk a meredek emelkedőkön, éreztük, hogy

a levegő is lehűl körülöttünk. Mire a Taxi menedékházhoz vezető útra értünk, már rügyező koratavaszban bandukoltunk. A babakocsi szekció a kocsiúton, edzett ifjúságunk pedig a turistaúton haladt tovább, így két oldalról bekerítve közelítettük meg a házat.

A menedékházat sajnos elég rossz állapotban találtuk, látszik, hogy már évek óta nem használja senki. A mögötte lévő területre azonban beköltözhetett néhány indián, legalábbis két tipi (tipikus szíu sátor) látványa fogadott egy faház-büfével, egy hintamászókával és egy nem üzemelő erdei kalandpályával együtt. Ezt szívesen kipróbáltuk volna, készültünk is rá, de túravezetőnk előzetes érdeklődésére az üzemeltető elmondta, hogy idén már nem nyitnak ki, mert az erdészet szerint túl sok gyereket vonz a területre. Nem tudjuk, miért baj ez egy turistaközpont kellős közepén egy menedékház mellett – ami üzemelhetne is, de úgy látszik a logikát sem ide rejtették el, azt valahol máshol kell keresnünk.

A Kárpátok-hídnál

Így inkább a hideg ellen pulóvert, éhség ellen enivalót kerestünk a hátizsákunkban vagy a büfében, és ebédszünetet tartottunk. Harcedzett ifjúságunk ugyan meghódította a kalandpálya kb. fél méter magasan kifeszített köteleit és rönkjeit, de a balesetveszély miatt megkérték őket, hogy ezt ne tegyék. Maradt a hinta, amit leginkább Lili élvezett. Azért útnak indulás előtt a büfé üzemeltetői egy kis íjászbemutatóval kedveskedtek a csapatnak.

Túránk második felét igen alapos jelzéskereső akcióval indítottuk, mivel a Taxi ház mögött ad randevút

egymásnak az összes környékbeli turistaút. De ha ez nem lenne elég az eltévedéshez, az erdőgazdaság gépei fahordás címszó alatt még néhány utat vágtak bükkösbe, csak úgy átabotában a gyalogösvényekre keresztbe. Koncentrált figyelmünknek köszönhetően hamar megtaláltuk a kék sítű jelzéssel megerősített kék keresztet, amely először ösvény formájában terült el a talpunk alatt, de hamarosan egy – korábban szintén a jelzett utat használó – nehézgép nyomdokain jártunk. Szerencsére a több mint fél méter mély keréknyomok között a fákkal megrakott gép hasa is a földet érte, és simára gyalulta az út közepét, így gyorsan haladtunk. A vízszintesebb részekben néha még a babakocsit is tolni lehetett rajta. A helyzet a Rakodónál kezdett fokozódni, mert a széles hegyhátat több irányból is összejárták a gépek, a terület úgy nézett ki, mint az ördög szántása, keresztül-kasul mély keréknyomokkal. Nemhogy a becsatlakozó kék kör jelzésünket, de még az utat sem voltunk képesek megtalálni, amíg valahogy át nem csörtettünk a dagonyán. Komolyabb sárosodás nélkül átjutottunk, és még a jelzést is megtaláltuk. A „Páfrány úton” ereszkedtünk tovább – bár csak mohát találtunk – és úgy terveztük, hogy következő pihenőnk az Újpest-forrásnál lesz. A levezető ösvénynél le is telepedtünk, de a térképen közeleink látszó forrás innen elég messze és mélyen volt, keresőcsapatunk nem is talált rá az erdőben, így uzsonna után megelégedtünk a kulacsunk tartalmával. A Bagoly-bükk hegyhátán baktattunk tovább, közeledtünk a szén-pataki Kárpátok-ház leágazásához. Átlagos földutat tapostunk, a bükkösben a lombtalanság és a sok szélterés szabaddá tette a kilátást. Néhány kerékvájt pocsoltyában pedig egy egész erdőre való ebihal-tenyészetben is gyönyörködhetünk.

Már éppen kezdett újra zöldülni az erdő, amikor piros kabátoltokat vettünk észre magunk előtt: egyesületünk elnöke, Jeszenszky Géza és Kalmár Béla túratársunk kalandoztak éppen szembe velünk. Tőlük megtudtuk, hogy a Szénpatak-völgybe a házhoz vezető meredek útra is sok fát döntött ki a szél, ezért túravezetőnk úgy döntött, hogy babakocsival nem próbálunk meg lemenni rajta, hanem az innen kék négyzet jelzésre váltó úton haladunk tovább a Bajdázóhoz, és ott megyünk le a völgybe. Néhányan elnökünkhez csatlakozva mindjárt a Kárpátok-házhoz mentek, a többiek folytatták az ereszkedést a víz által kimosott, árkokkal teli földúton. Mire a

Bajdázó környékére értünk, bokáink már erősen érezték a terep viszontagságait, de még át kellett vergődünk egy rakás kidőlő fa alatt-fölött-mellett, hogy végre megpihenhessünk a tó melletti padokon. Néhány ifjú vállalkozó a nyitott kőbányát is megszemlélte túravezetőnkkel, a többiek uzsonnázás közben elmerültek a Bajdázó-tó látványában – szerencsére a tóban nem!

A bajdázói pihenő

Rövid pihenő után útnak indultunk, hogy egy kis barlangászással fejezzük be túránkat a Szénpatak-völgyi „Aranyások barlangjában”. A kitüntető név a kőút mellett egy utcai cipőben is könnyen járható max. száz méter hosszú egyenes üreget takar, ásványkiválásokkal és denevérekkel. 2007-ben már megtekintettük az akkori ifjúsági túrázókkal, most sem hagytuk ki az élményt, összedobtuk fejlámpáinkat és nekiindultunk. Csapatunkon kívül a barlangban két denevércsalád is lógott a szerven, illetve a sziklán. A négytagú család egy „aranyporos” mezőt foglalt le, így lehetetlenné téve számunkra az aranybányászatot. Lehet, hogy több denevér és „arany” is volt, de nem láttuk őket, és néha egymást sem a sötétben, de az üregből kijövet megvolt a teljes csapatlétszám.

Csapatunk a barlangászás után végleg két irányba indult, a közgyűlésre igyekvők aszfaltot tapostak a Kárpátok-házhoz, a csak túrázókat túravezetőnk, Ábrám Zsuzsa és Zoli túratársunk visszakísérte Királyrétre. A csapat kisvonaton indult hazafelé, túravezetőnk és Zoli pedig Zsuzsa ott parkoló autójába szállt, és elindultak közgyűlésre.

Résztevők: Ábrám Zsuzsanna, Ábrám Emese, Dezsény András, id. Dezsény Zoltán, Kissné Varga Katalin, Kiss Gyula, Kiss Nellí, Kiss Tamás, Lebotzky Gyula, Magyar Zoltán, Majer Zsuzsanna, Szeifertné Vámos Gabriella, Szűcs Klaudia, Szűcsné Bakos Erzsébet, Bodó Líli.

Majer Zsuzsanna, MKE

Beszámoló a Magyarországi Kárpát Egyesület közgyűléséről

Egyesületünk 2011. április 16-án megtartotta a rendezés évi közgyűlését a kezelésünkben lévő Szénpatak-völgyi Kárpátok kulcsosház társalgójában.

A hivatalos teendők előtt konyhatündéreink, Áldott Magdi, Szalay Erzsébet és néhány segítőtjünk finom vacsorával várták az érkező túratársakat. Ezután nyitottuk meg a hivatalos közgyűlést.

Jeszenszky Géza elnök beszámolt az eltelt időszak eseményeiről kiemelve a Budai Zöld teljesítménytúra, a „100 éves a Börzsönyi Sísport” teljesítménytúra, a hargitai sítábor, a vár túrák, és a gergyói EKE tábor rendezvényeit. *A Kárpátok kulcsosház helyzete:* a házat több túratársunk önkéntes munkájával egyesületünk folyamatosan karbantartja, javítja. Sajnos még nem dönt el véglegesen a ház sorsa és érthetetlen, hogy miért nem adták át tartós üzemeltetésre az MKE-nek. Az egyesület elnöke tájékoztatta az Állami Vagyonkezelőt a házon eddig elvégzett munkákról, karbantartásokról és a helyiségek berendezési tárgyakkal való feltöltéséről. Az MKE érdem alapú döntést szeretne, mivel már az elmúlt időszakban is számos turista vette igénybe a házat. Sokan érdeklődnek a szálláslehetőség iránt, mert hasonló kategóriájú szálláshely (bakancsos kulcsosház) nincs a környéken. A ház karbantartására és a szükséges engedélyek megszerzéséhez elkülönített összeget szavazott meg a közgyűlés.

Szőcs Ernő (MKE) kiegészítette a sí osztály tevékenységét az elmúlt síszezonnal. Bejelentette egy új *kerékpáros osztály létrehozását*. Alakuló túrája: május 7. Dunakeszi – Vác – Vácraótó vagy Dunakeszi – Vác – Dunakeszi útvonalon. Szeretettel várnak mindenkit. A kerékpáros osztály tervei között szerepel a tókerülő túrák szervezése (Balaton, Velencei, Tatai, Tisza-tó, Fertő-tó).

Vámos László a PKE szervezésében 2010 nyarán megkezdte a Kárpátok gerincén végigvonuló túraútvonal mentén a bélyegzők kihelyezését, eddig az egy hetes nomád vándorút nyomán kb. 30 db. bélyegzőt raktak ki. Beszámolt az PKE által megrendezett vásárosnaményi VI. turista találkozóról is. Folyamatosan szerveznek külhoni és magyarországi egy- és többnapos túrákat.

Köves Gyula (KEE) bejelentette, hogy kezelésbe megkapták a hatodik turistaházat a Bükkben. Előlék-születék folynak egy Turista Múzeum létrehozására Felsőtárkányban.

Stauróczy Tamás vetítettképes beszámolója

Bánhidi Attila elmondta, hogy a Sportturisztikai Szövetség az „Északi Zöld Túra” felújítását tervezi.

A közgyűlés végeztével esti táborúttal zártuk a napot. A házban alvók megtapasztalhatták, hogy a szobák jól fűthetők, és a házkarbantartó csapat megfelelő mennyiségű tűzifával is gondoskodott.

A vasárnapi meleg napsütésben a ház udvarán elköltött reggeli után több társunk kisebb-nagyobb börzsönyi kalandozásra indult, így nem csak a közgyűlésre, hanem onnan hazafelé is túrával zárták a napot.

Majer Zsuzsanna titkár, MKE

***Az elnökség összetétele:
Jeszenszky Géza elnök,
Lehotzky Gyula ügyvezető alelnök,
Szőcs Ernő és Orbán Imre elnökségi
tagok,
Majer Zsuzsanna titkár.***

***A tag egyesületek elnökei:
Vámos László PKE,
Köves Gyula KEE,
Komlósi András KEM.***

Meghívó

Az MKE rendkívüli közgyűlésére

Norvégiai és izlandi nagyköveti megbízatásom miatt lemondok elnöki tisztemről. Az új elnök megválasztására és az elnökség ebből következő kiegészítésére a Magyarországi Kárpát Egyesület rendkívüli tisztújító közgyűlését **2011. szeptember 3-a, szombat du. 12 6 órára hívom össze**. Határozatképtelenség esetén a megismételt közgyűlés időpontja du. 6 óra.

A közgyűlés **helyszíne az MKE Kárpátok kulcsosháza**.

A XXVIII. közgyűlés javasolt napirendi pontjai:

1. *Az elnökség beszámolója a tavaszi közgyűlés óta végzett munkáról.*
2. *Beszámoló a Kárpátok-házzal kapcsolatos fejleményekről.*
3. *Tisztújító szavazás.*
4. *Az Alapszabály módosítása (szükség esetén)*
5. *Információs rendszerünk helyzete (honlap, Kárpáti Lapok)*
6. *2011-12. évi programunk*
7. *Egyebek*

Egy jó börsönyi túra után és egy másnapj jó túra előtt a tisztelt tagság megjelenésére számít:

Jeszenszky Géza elnök

Tudnivalók a közgyűlésről:

Új elnökségi tagokat kell választanunk, de az idő szűkössége és a nyári programok miatt nincs lehetőségünk jelölőbizottság létrehozására, ezért kérlek Benneteket, hogy **javaslataitokat az elnök és egy elnökségi tag személyére küldjétek el augusztus 31. szerdáiig**.

A közgyűlésre jelentkezni nálam lehet a majer.mke@gmail.com címen vagy a +36 70 / 235-34-36 telefonszámon.

Felhívom figyelmeteket, hogy a közgyűlésen csak a **2011 évi rendezett tagsági díjjal** lehet részt venni.

A távolról érkező egyesületi tagok **vasúti és buszköltségét az egyesület megtéríti**, a következő címre szóló ÁFÁ-s számlát kell kérni (enélkül sajnos nem tudjuk visszafizetni az utazási költséget): Magyarországi Kárpát Egyesület 1054 Budapest, Alkotmány u. 16.

A Kárpátok házban **hálósákos szálláslehetőség** van, a közgyűlésre érkező egyesületi tagoknak ingyenesen. Szállásigény bejelentése nálam a fenti elérhetőségeken, vagy **Stauróczy Tamás házigondnoknál** a stutoma@gmail.com címen vagy a +36 20 / 515-56-37 számon lehet.

A közgyűlés előtt vagy után egy **bográcsban főtt vacsorát** is elfogyasztunk, várhatóan 500Ft/fő költséggel.

Szeretettel vár minden túratársat az elnökség nevében:

Majer Zsuzsanna titkár

Kárpát Egyesület Eger közgyűlési tájékoztatója

A KEE tisztújító közgyűlésére 2011. május 19-én került sor Egerben, a Keresztény Ifjúsági Klubban. Az elmúlt évben tagdíját rendezett tagságunk létszáma 55 fő, amelyből 14-en jelentek meg.

A közgyűlést Köves Gyula elnök nyitotta meg és a kötelező formákat követően, a napirendnek megfelelően ismertette az egyesület 2010-ben végzett tevékenységét. Távirati stílusban kiragadva néhányat ezek közül: 53 túrán 700 résztvevő járta a természetet. Ehhez társult még 27 különböző program (természetvédelmi és munkatúra, ház karbantartás), így az összes létszám 1000 főre tehető. Szép eredményeink vannak a tájékoztatósi túraversenyeken, az utánpótlás kinötte magát. Csongrádon egy 1. és két 2. helyezést értek el a TEDOT-on. Magas-Tátrában táboroztunk 40 fővel. A téli madáretetés önerőből történt meg. Tanösvényeken munkatúrák történtek. Szemétszedő akciók hirdettünk és végeztünk a Bükkben. Felújítási munkák folytak az összes menedékháznál.

Új szerzemény a Samassa-ház, melyre új tető került, cserélve lettek a bútorok, belső festést kapott.

A Samassa éves bérleti díja 300 e Ft, az elnök saját kockázata alapján üzemelteti, így a nyereség is az övé. *Programfüzet:* anyagi okok miatt jövőre át kell térni az internetesre. *Honlap:* népszerű, sokan látogatják.

A közhasznúsági jelentés elfogadását követően új elnökség megválasztására került sor.

Elnök: **Köves Gyula**

Alelnök: **Sipos Viktor**

Titkár: **Varga Katalin**

Elnökségi tagok:

Bónusz György, Bakos Csaba, Kakuk László

Az új-régi elnök, Köves Gyula név szerint méltatta a leköszönt elnökségi tagok munkáját.

Az egész közgyűlés, beszámolóval, hozzászólásokkal másfél óra alatt lezajlott.

A személyében megújult elnökségnek sok sikert és eredményes munkát kíván a KEE tagsága.

Nagy Péter, KEE

Gyönyörű környezetben, Felsőtárkánytól 7 km-re található a Bükk legrégebbi (1889-ben épült), működő menháza. Öt szobában, összesen 29 ágy (emeletes vaságyak) áll a nomád körülményeket kedvelő turisták rendelkezésére. A terület kiválóan alkalmas táborozásra, iskolai csoportok erdei szállására

Rhododendron túra a Radnai-havasokban

„Rhododendron túra a Radnai-havasokban” sokat ígérő programmal, erdélyi kirándulás volt a honlapjainkon meghirdetve. Szűcs Gábor túratársam felfigyelt rá és noszogattott az útra. Hamar ráálltam a dologra és bejelentkeztem a számomra ismeretlen szervezőnél. A Kárpát Egyesület Eger tagságából még Sípos Viktor és felesége, Anett csatlakozott a túrához.

Térképet, könyvet vásároltam. További aktuális és hasznos ismereteket szereztem a kiváló radnai-havasok.ro oldal tanulmányozásával. Innen letöltöttem a nevezetes pontokat, útvonalakat és behelyeztem a GPS készülékembe. Majd megkerestem Ratiu Krisztián nagybányai barátunkat, van-e kedve velünk jönni. Nagy örömmre igent mondott. Ezzel úgy gondoltam, minden rendben lesz.

Nagybánya

Az indulás előtti napon, éppen az ötletgazda főszervező és barátai – a kedvezőtlen időjárás előrejelzésekre hivatkozva –, sajnálatosan lemondták az utat. Az egri csapat a tervezett időpontban, június 22-én reggel Egerből elindult Nagybányára, Krisztián által megadott találkozóhelyre.

Életemben először, nem sokkal a politikai fordulatváltást követően utaztam Romániába és éppen Nagybányára. Egy kedves barátom, – aki számítástechnikai üzlettel foglalkozott és itt próbált kapcsolatokat keresni, elvitt magával egy ilyen útja alkalmával. Amíg Ő tárgyalt, én a várost jártam. Talán ezért volt bennem fokozott izgalom a húsz év utáni visszontlátásban.

Krisztián vezetésével, Nagybányán rövid város-, és ásványtani múzeumlátogatást követően hosszasan elidőztünk a Teleki Magyar Házban.

Gróf Teleki Sándor felújított háza jelenleg a helyi magyarok kulturális intézménye. Az Erdélyi Kárpát Egyesület Gutin szakosztálya szerdánként itt tart összejövetelt. Végigsétáltunk az ódon falak között, megnéztük a helytörténeti gyűjteményt, kiültünk a kertbe és gyorsan belelapoztunk a frissen vásárolt könyvekbe.

Fatemplomok

A hosszabb pihenőt követően továbbindultunk Borsafüredre. Útközben megnéztük **Dióshalom (Surdesti)** fatemplomát, amely Nagybányától kb. 19 km-re Délkeletre fekszik, egy erdővel és hegyekkel körülvett völgyben, a Kapnik patak mentén.

„Noha a fatemplom a szöszerinti máramarosi vidék határain kívül esik, minden tekintetben a máramarosi építkezés vonalát követi. Alaprajza téglalap alakú, az oltár apszisa pedig sokszögű. A tető dupla ereszes, körülöleli az egész épületet, és az oltárt is fedi. A két eresz között található a második rend ablak. A templom alapja kő, a falak tölgyfagerendákból épültek. A többi Lápos-vidéki templomhoz hasonlóan ennek is négy fiatorony díszíti a magas tornyát. Belső festését 1783-ban készítette egy Stefan és egy Stan nevű festő.” (forrás: romanianhotel.ro)

A világörökség listáján nyilvántartott, Szent Mihály és Gábrriel arkangyaloknak szentelt görög-katolikus templom az 1700-as években épült. Pontosan mikor azt nem tudom, hiszen az egyik írásos forrás az építés évét 1721-nek írja, míg másol 1766-os évszámmal találkoztam, mely állítólag a bejárat fölött található. Nekem ez elkerülte a figyelmem, hiszen az 54 m-es fatornya – amely napjainkban a második legmagasabb Romániában –, jobban izgatott. Közben felmáztunk a haranghoz, megcsodáltam a remek faszervezetet. Kívül-belül látva a karcsú és magas tornyot, elborzadtam arra a gondolatra, hogy harminc évenként a faszindelyt le kell cserélni rajta.

Barcánfalva (Barsana) „Az Iza-völgy legnagyobb községe, impozáns építménysorozatával a vidék igazi gyöngyszeme. A település 1720-ban épült fatemplomát, egy sor egyházi épülettel együtt, 1989-ben újjáépítették. A templom a »Úr anyja templomba-menetele« nevet viseli. A nyolc UNESCO védelem alatt álló templom közül ez az egyetlen, amely előbb kolostor-templom volt, és csak később, 1806-ban vált gyülekezeti (parókiális) templommá. Ekkor költöztették mostani helyére, a gerendák a mai napig őrzik azt a bevéselt számozást, ami az újjáépítéshez nélkülözhetetlen. A templom igen értékes

belső festését Toadar Hodor és Ioan Plohod végezte. A településen található Máramaros legjelentősebb fa épületegyüttese, a Barcánfalvi Kolostor, mely a régió fa-építészetének állít emléket. Itt minden a fáról és annak megmunkálásáról szól, a méretek monumentálisak, a látvány lenyűgöző. A kolostor temploma a legmagasabb fatemplom Erdélyben, 62 méteres magasságával megelőzi az UNESCO listán szereplő dióshalmi is.” (forrás: erdelyturizmus.hu)

Nagybányán frissen vásárolt Máramaros, Ahol megállt az idő című könyvben a szerző Pataki János írja, hogy „A máramarosi templomtornyok égbetörő magassága nem a megalománia eredménye, hanem a régi hitvilágban gyökerezik. Azt tartották ugyanis, minél magasabbra tör az ég felé egy templom tornya, a hívek annál közelebb kerülnek Istenhez.”

Ennyi kultúrprogramot követően, még világosan érkezünk Borsafüredre, a szálláshelyünkre. A sajátos szervezés folytán, a Medve panzióban ezen éjszakára nem volt helyünk, emiatt egy magánházban lettünk elszállásolva. Vacsora, majd rövid másnapi program megbeszélést követően hamar bevacokoltunk.

Borsafüred – Ünő-kő – Gargaló – Ló-havasi-vízesés – Borsafüred

Kihasználva a kedvező időjárást, mindjárt egy hosszú gerinctúrával indítottunk. Helyi közlekedési eszköz hiányában, Viktor terepjárójával indulunk a Medve panziótól a Lálatorok felé. Közben, rövid időre megálltunk a Borsai hágóban nézelődni. Krisztián megmutatta utunk célját, a felvezető völgyet és a hegycsúcsokat. Miközben egy pókember felmászott a kifejezetten ronda betonlélmű tornyára. A rögtönzött látványosságot követően folytattuk autós utunkat a tervezett parkolási helyre. Lálatoroktól (Gura Lalei) letérve a kátyús főútról, erdei úton utaztunk tovább. Néhány száz méter megtétele után, hangosan megjegyeztem: Viktor, este eddig foglak hozni, nekem országúti autóm van. Ugyanis azt eszeltük ki, az egyik gépkocsival megyünk a túra kiindulópontjára, a másikkal meg visszamegyünk érte. Megjegyzésem ellenére, innen még kb. 6 km-t tettünk meg a gépkocsival, mire ösvénnyé szűkült az erdészeti út.

Leparkolást követően – kb. 1294 m magas-

ságban –, a Lála vízfolyás mentén megkezdtük a folyamatosan emelkedő gyalogtúrát a Nagy Lála-tó – Lála-nyereg – Ünő-kő irányába. Megpihentünk egy rövid életű turistaház maradványánál, amelyet néhány éve elsodort a lavina. Tovább haladva rátaláltunk túránk névadó növényére a rhododendronra. Az ismertetőik szerint, ezidőtájt nyílik a havas szépe. Azonban, a látott növények már igencsak hervadozófélben voltak. Ennek ellenére, a tájjal együtt csodálatos látványban volt részünk.

Következő rövid pihenőnk a Radnai-havasok legnagyobb felületű természetes gleccsertava, a Nagy Lála-tó partján volt. Az 1815 m magasán fekvő víztükről előtt sikerült egy szépen kinyílt rhododendront fényképeznem.

Utunk során a tél még kisebb-nagyobb hófoltok formájában jelen volt. Átkelve egy nagyobbacska hónyelven, célba vettük a Radnai-havasok második legmagasabb hegycsúcsát az Ünő-követ (Vârful Ineu, 2279 m). A hegység főgerincének keleti részén lévő kiemelkedésen, – magyar idő szerint dél körül fényképeztünk.

A panorámára lenyűgöző volt. A magaslatról a főgerinc éles vonala hosszasan látszódott, a jó szeműek a Nagy Pietroszt is látták. További útvonalunk ezen hullámzó élen vezetett az Ember-tető (2134 m) – Gargaló (Vârful Gârgalău, 2159 m) felé.

A gerincélen a 8,5 km hosszúságú utat – helyenként négykézláb, bő négy óra alatt jártuk végig, mire elértük a Gargaló csúcán álló jelzőkövet. A táj szépségét fokozta a délutáni nap állása. Sokáig nem időztünk a csúcson, tovább indultunk a Gargaló-nyeregbe, onnan pedig torony iránt le az Asztal-rétre, majd a Lóhavasi-vízeséshez. A meredek út egyharmadát hatalmas áfonya bokrok között tettük meg, mely alaposan összekaristolta a napon felégett mindkét lábamat. De hát így jár az, aki nem szeret izzadni. A rövidnadrág és a póló nem előnyös viselet a magashegyi túrán.

Óvatosan haladva lassan leértem a vízeséshez, ahol a társaim pihentek. Ekkor tájt az óra mutatója héthez közelített. A nap sugarai eltűntek a hegy mögött, a vízesésen és környezetén már nem volt megfelelő megvilágítás. A szórt fény ellenére, az ilyenkor kötelező felvételkészítés lezajlott. A Gonosz-kőről

István torony

Teleki ház ódon bejárata

Gróf Teleki Sándor

Magyarok Demokrácia Központja

Nagybánya, Szt. István emlékmű

Dióshalom fatemploma

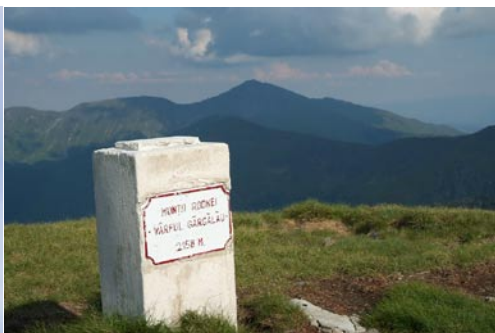
Barcánfalva kolostor

Lála-völgy

Az Ünő-kő tetején

Kilátás a Gargaló csúcsáról

Lóhavas vízesés

Salgótarjániak megrongált emlékműve a Mosolygó-katlanban

Borvíz forrás

Visó-völgyi varázslat: Elvetia a népszerű gőzmozdony a turista végállomáson

Terülj aztalkám egy esztenában. Sajt, orda, tejföl, puliszka és jó hangulat

lezúduló vízesés így is csodálatosan szép látványban részesített minket. A patakka alakuló víz környezete viszont borzasztó volt. A kivágott, össze-vissza döntött hatalmas fenyőfák eltorlaszolták az utat, az áthaladás rajtuk nehézkes volt. Érthetetlen, hogy egy ilyen egyszerű turista látványosság környezete milyen mostoha módon volt kezelve.

A forrás lábától még négy km-es gyalogút vezetett a szálláshelyünkre. Ezen a napon már a Medve panzióban kaptunk helyet. Mielőtt pihenni tértünk volna, Viktort felvittem a túránk kiindulópontján hagyott autójához, majd visszatértünk a panzióba. Közben megérkeztek Krisztián barátai, akik csatlakoztak a másnapi gyaljáráshoz.

Borsa – Mosolygó-katlan – Nagy-Pietrosz

Napsütéses reggelre ébredtünk. Bizakodva a kedvező időjárásban, mindannyian elindultunk Borsára. Autóinkkal a hegyre felvezető úton addig mentünk, ameddig csak lehetett. Ezzel 2,5 km-t távolságot és kb. 150 m szintemelkedést sikerült „megspórolni”. Amint az hamarosan kiderült, szükség is volt az efféle könnyítésre. Amikor 820 m tengerszint feletti magasságban elkezdtek a gyaloglást a monoton emelkedő köves úton, egyre jobban nehezdedek el az előző napi túrán kifárasztott lábaink. A páras meleg további erőt vett ki belőlünk. Csatunk jó erőben lévő tagjai előre mentek, hiszen fő céljuk a csúcsmegmászása volt, én pedig szép lassan, báméskodva, meg-meg állva követtem őket.

Az úton 1404 m magasságban találtam egy hangulatos pihenőhelyet, ahol letáboroztam. Egyszer csak két ló hoz fel három falubeli gyereket, akik szőrén ülték meg a pacikat. Ők is megálltak pihenni. Csak vigyorogtunk egymásra, hiszen egymás beszédét nem értve ez volt az egyedüli kommunikáció. A hatalmas, erős állatok közben legelésztek. Majd a fiúk trükkösen felszálltak a paripákra és folytatták az útjukat felfelé a hegyre.

Egy ideig még élvezetem a napsütést, majd utánuk eredtem. Fél kettő körül megérkeztem a katlan bejáratához. Előttem volt a zöld színű növényzetből kiemelkedő meteorológiai állomás piros tetejű épületegyüttese, körös-körül a csodálatos szépségű hegyek

vonulata, amikor a távolban megláttam Anett és Viktor párost. Nem tévedtem el, – gondoltam magamban, és feléjük indultam. Ők az állomástól az 1786 m magasán fekvő Mosolygó-tóhoz igyekeztek, ott vártak meg. A falubeli gyerekekkel ismételtent találkoztam, akik a tiszta környezetben gyűjtötték a törpefenyő hajtásait.

Mire a tó környékét körbejártam, majd leültem ebédelni, hirtelen megjött a vihar. Hamarjában magunkra kaptuk az esőkabátot és visszamentünk meteorológiai állomás biztonságos fedele alá. A helyenként sziklás úton, a sűrű jégeső közepette elcsúsztam és nagyon megütöttem a kezem. Szerencsémre, nagyobb bajom nem történt. Ekkor, valódi veszélyhelyzetben Krisztián és barátai, a Nagy-Pietrosz (2303 m) csúcán voltak. Amíg mi hárman a biztonságos tető védelme alól nézegettük a vihart, ők ötszáz méterrel magasabban, ill. közelebb az égi háborúhoz éltek azt át. Imádkoztam értük, kerülje el őket minden veszedelem. Talán egy órácskát dörögött-villámlott és szakadt a jégeső, majd a katlanban valamelyest kitisztult az idő. Még a hegy teteje fogta a felhőket, amikor Viktor meglátta barátainkat lefelé jönni. Utólag tudtam meg, hogy aggodalmam felesleges volt, mert egy alkalmi bűvőhelyen sikerült átvészelnük az ézengést.

Nem vártuk meg őket, visszaindultunk a faluba. Utunk során a napocska még sütött ránk, de a katlant körbefogó hegycsúcsok sötétben maradtak.

Pihenőnap

Egész éjjel esett az eső. Szombat reggelre sem javult, ennek ellenére a jó idő reményében reggeliztünk és készültünk a túrára. Ez esetben az időjárás nem tévedtek, az égi vízáradat állandósult. Emiatt, szinte az egész napot lustálkodással töltöttük. Ellenben késő délutánra kitisztult valamelyest és harmad magammal útnak eredtünk a közeli borvíz forrás felderítésére. GPS koordináták alapján tájékozódtam, melyet a fentebb említett remek weblapról szereztem. Balesetvédelmi tanácsal a panzió tulajdonosa ellátott minket. Hallva az intelmeket, kissé túlzónak éreztem. Amikor a forrás közelébe érve megcsapta az orromat az erős kénzsg, azonnal megérttem, szükség van az óvatosságra. Ha még mindig kételkedtem volna a

veszély felől, a forrás mellett felállított emlékkereszt figyelmeztetett a szerencsétlenül jártakra. Az öt literes vizes edényeinket, egylevegővétel módszerrel megtöltöttük, majd a vizes réten pompázó virágok látványát megörökítve visszaindultunk a szálláshelyünkre.

Társaságunkban a frissen mert borvíz nem volt népszerű, a pálinka mellé csak magam folytogattam és vártam a hatást. Ami erős hasmenés formájában az észzaka kellős közepére meg is érkezett.

A Visó-völgyi vonatozás

Diétás reggelim elfogyasztása alatt azon gondolkoztam, mi volt a hasi tisztítás kiváltó oka. Eleinte, a számomra szokatlan borvizet okoltam, de amikor kiderült, Anett is rendszeren kortyolgatott a kénes nedűből, neki pedig semmi baja, más bűnöst kellett keresnem. Azóta is azt feltételezem, hogy a szombat reggelire kóstolóként kapott orda volt a haspucoló. Hiszen semmi más, számomra szokatlan étel-ital nem került az asztalomra. A borvizek maradékát pedig a hazaérkezésem után ittam meg, semmi baj nem történt.

Ilyen előzmények és javuló időjárási kilátások mellett indultunk a Visó-völgybe nosztalgia vonatolni. Gépkocsival érkeztünk Felsővisó (Viseu de sus) vasútállomásra, ahol már sokan várakoztak a Vasér folyó mentén haladó utazásra. Mozdonyunk, ahogyan illik, füstölve, gőzölögve, a reggeli ellenfényben pompázva hívogatta az utasait. Gyorsan elrohantunk jegyet venni, nehogy lemaradjunk a látványosságról. Kissé késve indultunk, mert egy turistabusznyi utast is meg kellett várni. Így volt időm körbenézni a vasútállomáson. Ez alatt társaim elfoglalták a párnás szakaszt egy kocsiiban, ami utazásunk során igen jó helynek bizonyult. Majd hatalmas füst és zaj közepette a kicsiny csúhs megrántotta a szerelvényt és füttyjellel elbúcsúztunk az állomástól, útban a folyó mentén felfelé.

Az 1932-34 időtájt, fakitermelésre épült keskeny nyomtávú (760 mm) vasútvonal hossza szárnyvonalakkal együtt közel 60 km. A közúti szállítás megerősödésével mára elvesztette ezen gazdasági jelentőségét. Annak ellenére, hogy még napjainkban az iparvonalak reggel 6-kor és 7-kor mennek fáért a rakodóhelyekre, hétfőn az erdei munkásokat viszi a

hegyre, pénteken hozza vissza őket, tavasszal a legelőre induló, ősszel onnan érkező tehének az utasai, a vasút eredeti gazdasági feladata a környékbeli turizmus fellendülésével átértékelődött. Az erdészet tulajdonában lévő a vasútvonalat egy svájci egyesület üzemelteti. A vonatást néhány dízelmozdony mellett, felújított öt gőzmozdony végzi, amelyek közül a legidősebb, talvaly volt száz éves. E csodálatos máramarosi vidéken a turistavonatok nyáron hétvégenként, a szezonban naponta közlekednek. Különjáratként alkalmi utazásra, sajátos programokra is bérelhetők.

A Medve panzióban látott nagyszerű vonatós fotóalbum szerzője a svájci Michael Schneeberger szerint, a kisvasút a környezet egyetlen túlélési lehetősége. A vidékre szerelmesedett fotós feladva korábbi életformáját, ideje java részét Visón tölti. Megpróbálja a lehetetlent, megmenteni a sorvadástól e gyönyörű vidéket és lakóit.

Turistavonatunk rövidített útvonalon, Fäináig „repített” minket. A táj látványa az ablakokba rendezte az utasokat, derékgig kihajolva csodáltuk, fotóztuk azt. Az egyre szűkülő völgyben jobbra-balra kanyarogva, hol a sziklafal közelségében, hol pedig majdnem a folyóban haladtunk. Az alkalmi végállomáson sétáltunk egyet felfelé a sínek mentén. Azon a szakaszon a vaspálya Graz 1883, Zeltweg 1886, Diósgyőr 1890 feliratos darabokból készült. Hát igen. Az akkori gyáripari termék jóval túléli a gyártóját. Gondolva egyrészt a gyárra, hiszen a diósgyőri vas- és acélgyártást elfújta a rendszerváltás, másrészt a mai piacgazdaság élettartam tervezésére.

Az egy óras pihenőt követően, pöfögő kismozdonyunk vízzel, fával feltöltve, néhány csavar meghúzásával, a szükséges helyek olajozásával felkészült a visszaútra. Ismételten az ablakban lógva utazva megérkeztünk a célállomásra.

Sajt, orda, puliszka

A megtett táv oda-vissza nem lehetett több hatvan kilométernél, programunk majdnem egész naposra sikeredett. Mivel sokat ültünk, kihasználva a szép időt elkocsikáztunk a borsai hágóba, majd gyalogosan tovább az esztenába.

Éppen a sajtkészítés és a sajtszállítás kellős közepére érkeztünk. Mindezek ellenére kedves fogadtatásban

részesültünk. Megszólt a pásztorkürt, majd az asztalra kerültek a helyi készételek. Finnyás beleim okán óvatosan kóstolgattam.

Megunván a falatozást, ismételten nekiiramodtunk a hegynek. A Sárkány csúcs volt a célpont, de az idő előre haladott állapota miatt, nem igazán gondoltuk komolyan, hogy el is érjük. A szekérúton haladtunk, ahonnan jól lehetett látni a korábban megjárt hegyvonulatot. Csúcsaik felhőkben búslakodtak, némelyiket eső áztatta. Szinte csak egy-egy pillanatra mutatkozott meg valamelyik a lemenő napsugárban. Távolságuk miatt erős teleobjektív híján fotózni meg sem próbáltam. Útközben katonai lövészárkokat, lőállásokat találtunk, majd egy kicsiny dombon egy hatalmas acélkereszt hirdette a csaták emberi veszteségeit. Viktor levette ruháján viselt nemzeti színű szalagot és rákötötte a keresztre. Halottak vidéke ez. Alig mentünk néhány métert, iszonyú dögsgagot hozott a szél. Hamarosan az elhullott állatok tetemeire is rábukkantunk. Valamelyik eszterna lelketlen gazdája ide fuvarozta elhullott jószágait.

A szürkületben egészen addig sétáltunk, mire megpillantottuk a Vasér forrásvidékét, Ukrajna határvonalát. Ekkor elkezdett csendesesen esni az eső. Visszafordultunk a kocsinkhoz.

Késő este érkeztünk vissza Borsafüredre, ahol ismételten szálláshelyet váltva nyugovóra tértünk.

Kakastarély melegen

Hétfőn kora délelőtt elbúcsúztunk a vendéglátónktól. Viktor és Anett terveiben ez volt az utolsó erdélyi nap, nekik haza kellett utazni. Eredeti elképzelésem szerint, Krisztiánnal, Gáborral még tovább kirándultunk volna, ehhez hoztuk a sátrakat is. Mivel az időjárás-előrejelzés a máramarosi tájékon nem látszott kedvezőnek, a további programot a valódi időjárás szerint alakítottuk. Kedvezve a hazamenő párosnak a Gutin hegység felé irányultunk. Máramarosszigetre érkezve már szép napsütésben volt részünk. Aki mer az nyer alapon, kihagyva az itteni szokásos turista látványosságokat a skanzenet és a vidám temetőt, továbbhajtottunk a Gutin-hágóba. Hátrahagyva járműveinket, a piros sávjelzésű turistaúton célba vettük a Kakastarélyt. Ez az 1410 m magas sziklaképződmény formájáról kaphatta a nevét, valójában egy

vulkáni kráter maradványa. A Gutin-hágóból kényelmes sétával haladva, nem egészen két óra alatt tettük meg az 5675 m távolságot és értünk fel a sziklához. Csak az utolsó hatszáz méteres szakaszon volt erősebb emelkedő. Sem az időjárásra, sem a panorámára nem lehetett panaszkodni, csodálatos volt mindkettő. Bá-mészakodtunk, pihengettünk.

Ekkor úgy döntöttem, ez az a pillanat és hely, amikor ill. ahonnan mi is haza megyünk. Krisztián még hívogatta ismerőseit, az időjárás várható alakulását tudakolva. A túránk alkalmával is narancs fokozatú jelzés volt érvényben és éjszakára várható a pirosra váltás.

Előbb az ismeretlen szerpentines, majd Felsőbányától ismerős utakon haladva késő délután hat óra körül érkeztünk Krisztián lakásához, Nagybányára. Kipakolás, majd rövid búcsúzkodás után Gáborral indultam vissza Magyarországra. Nem tudom miért, de a visszaút megint gyorsabbra sikerült az odaútnál. Este tíz órakor Egerben voltunk.

Összegezve és értékelve az elmúlt kirándulást, nagyszerű társasággal, a rémhírekkel ellentétben alapvetően kedvező időjárási körülmények közepette, remekül sikerült. Szerencsére az időjárás nem mindenben az előrejelzés szerint alakult. Jó ötlet volt a nehéz gerinctúra előre hozatala, még olyan áron is, hogy a Nagy-Pietrosz megmászása számomra elmaradt. A látszólag szervezetlen túra sikere a résztvevők felkészültségén és nagy fokú rugalmasságán múlott, hiszen csak így lehetett az időjárási körülményekhez legjobban igazodva megtalálni a legkedvezőbb túraprogramokat. Magam részéről e lap soraiban ismételtelen megköszönöm Ratiu Krisztián segítségét.

Utólag tudtam meg, hogy jól cselekedtem, amikor a magashegyi sátrazás helyett a hazautazást választottam. Ugyanis ez esetben nem tévedtek az időjósok és valóban beállt a tartós esőzés.

Nagy Péter, KEE

fotók: Nagy Péter, Sipos Viktor

Az aggteleki *Baradla-barlangba* szervezett túra különlegessége, hogy nagy része a kiépített aggteleki és vörös-tói szakaszok mellett kiépítetlen útvonalon haladt. Mindezek ellenére a túra bárki által teljesíthető volt, az útvonal nem vezetett szoros, kúszós részeken, gyönyörű cseppkőeket csodálhattunk meg. A kirándulás során *László Zoltán* szakképzett barlangi túravezető volt segítségünkre.

Pappné Kormos Zsuzsanna, KEE
fotók: Nagy Péter, KEE

